

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštini predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštini predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.—Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.—Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 87.

Sreda 31. oktobra 1928.

Leto III.

Konec borbe steklarjev.

Delavstvo steklarske industrije Jugos-
lavije je po dolgotrajni borbi, ki je tra-
jala ravno 4 polne mesece ali 17 tednov,
dospelo do svojega cilja. Žrtve, ki so jih
steklarji doprinesli, niso bile doprinešene
zastonj, uspeh je nepričakovano zadovoljiv.

Dne 25. oktobra t. l. je bila ponovno
razprava. Kakor je znano, je bila pri zadnji
razpravi določena paritetna komisija, ki je
imela nalog, izdelati novo tarifo. Določena
komisija se je lotila dela in je podrobno
tarifo izdelala. Za podlago, odnosno za
vzorec, ji je pri tem služila tarifa, veljavna
za steklarsko industrijo na Češkoslovaškem.
Le nekaj vprašanj še ni bilo popolnoma
rešenih, tikale so se tarifiranja takozvanih
balancev — to so velike steklene posode
za razne tekoče kemikalije, olje itd., in pa
steklenih posod za vlaganje kumarcev. A tudi
v tem pogledu se je dosegel pri razpravi
dne 25. oktobra sporazum. V splošnem od-
govarja nova tarifa tarifi na Češkoslova-
škem in je nova tarifa naših steklarjev v
marsikaterem pogledu celo boljša, osobito
so tam določene višje plačilne postavke,
kjer tehnika pri posameznih produktih ne
dosega popolnoma načina produkcije na
Češkoslovaškem.

Delegacija, ki je bila na Češkoslova-
škem, da se na licu mesta prepriča o ta-
mošnjih razmerah, je k pospešitvi in oboje-
stranskemu sporazumu mnogo pripomogla.
Da je bila delegacija mogoča, gre hvala
delavski zbornici.

Res je, da so posamezniki tudi do zdaj
dosežali izredno visok zaslužek in da bo za
naše pojme tak abnormalno visok zaslužek
v bodoče nekoliko omejen. To so bili po-
edinci. Ali tudi teh omejitev ne bo bolela,
ker so bile take prilike le zelo, zelo redke.
Steklarji v splošnem po novi tarifi pro-
fitirajo.

Glavna in principijelna plat, za katero
je šla vsa borba, je po hudih naporih rešena
v prid steklarjev. Dosedanji plačilni sistem
plačila od šokov je namreč odpravljen in
namesto tega uveden nov plačilni sistem
od sto in sto komadov. Če bi ne bilo ni-
od česar drugega, je že samo to dejstvo to-
liko vredno, da odelita vse žrtve, ki so jih
steklarji doprinesli. Z novim plačilnim si-
stемом so namreč odpravljene vse mogoče
in nemogoče manipulacije, ki so prizade-
vale steklarjem težke škode.

Nova tarifa bo tvorila sestavni del
istotako nove kolektivne delovne pogodbe.
Kolektivna pogodba je sicer tudi posneta
po češkoslovaškem vzorcu, vendar pa do-
mačim razmeram prilagoden. V smislu te

pogodbe bo obstojala paritetna taritna ko-
misija, ki bo vse sporne točke, v kolikor
bi se pojavile, reševala sporazumno. Jasno
je, da se kolektivno pogodbo ni moglo iz-
delati brez poprejšnje plačilne tarife in ker
tudi ni bilo mogoče, da se pri eni razpravi
popolnoma izdelata, so bile sestavljene smer-
nice vsebine vseh točk, in ima torej pre-
liminarni značaj, kot taka je bila tudi pod-
pisana. Tekom idočih dni bo izvedena konč-
na redakcija, nakar bo od interesentov pod-
pisana. Razume se, da so za končno re-
dakcijo bili takoj določeni potrebni funkcio-
nari. Po končani redakciji bo dana po-
godba, ki bo zelo obširna in jasna, v tisk.

Tudi pogodba sama je za steklarje jako
ugodna, k vsem prejšnjim ugodnostim je
prišla še marsikatera zraven. Sicer pa jo
bomo pozneje priobčili in bo ostalim stro-
kam lahko služila za vzor.

Vsi osrdni, ki so kot zastopniki ste-
klarjev prisostvovali razpravi, so v polni
meri storili svojo dolžnost, posebno pa so
s svojim stvarnim in premissljenim posega-
njem v razpravo zelo pripomogli k razči-
ščenju mnogih kompliciranih vprašanj so-
druzi Vračun, Kelner in Hočevar, kar naj
bo posebej omenjeno. Konstatirani je tudi
treba, da so glavni funkcionarji Splošne
delavske zveze Jugoslavije sodrugi Hara-
mina, Becker in Kotur posvečali borbi ste-
klarjev vso svojo pažnjo in samo ob sebi
razumljivo pri razpravah menjaje sodelo-
vali. Za delavsko zbornico je prisostvoval
vsem razpravam s. Tokan. In ako hočemo
biti resnicoljubni, ne smemo pozabiti še
enega faktorja, ki je s svojimi za naše pri-
like naravnost velikanskimi finančnimi žrt-
vam pravzaprav rešil situacijo, to je Opči
Radnički Savez Jugoslavije ali po našem
Splošna delavska zveza. Naši steklarji tega
gotovo ne bodo pozabili — naj živi!

Značilno je, da je bila stavka steklar-
jev proklamirana na četrtek okrog 8. ure
zvečer in ravno tako v četrtek okrog 8. ure
zvečer tudi zaključena.

Ko je bil številnim gručam steklarjev
sporočen rezultat zadnje razprave, je med
njim ob lepem uspehu zavladala splošna
zadovoljnost.

Kar se tiče stankanja, se mora odkrito
priznati, da gre steklarjem najlepše spri-
čevalo, kajti njih zadržanje je bilo ves
čas naravnost vzorno. Brez napadov na ko-
garkoli in brez najmanjšega incidenta te-
kom vseh dolgih štirih mesecev so sodrugi
steklarji na resen in dostojen način, toda
z odločno, možato voljo izvajali svojo
krasno zmago. Da ste nam zdravi! Suk.

Naše železnice . . .

(Govor sohr. Josip Petejana na 95. seji Narodne skupščine.)

Gospodje narodni poslanci! Pri nas se
je že udomačila prislovica, da se moramo
zavarovati za slučaj smrti, ako hočemo po-
tovati po naših železnicah. To ni samo le-
kenda, temveč je to dokazana stvar, po-
sebnost pa v zadnjem času. Mislim, da v
nobeni državi ne doživijo toliko železniških
nesreč, kakor ravno pri nas. Kajti, če se
ne motim, bilo je mislim koncem avgusta
meseca, ko smo imeli v par dneh šest žele-
zniških nesreč, in sicer v Tabanovcih,
kjer so bili trije težko ranjeni, eden mrtev,
nadalje v Nišu, kjer je bilo vsled eksplo-
zije pet mrtvih, potem v Novskem, kjer sta
bili težko poškodovani dve lokomotivi, na-
dalje je istotako skočil vlak iz tira, in konč-
no je železniška nesreča pri Bakru zahteva-
vala velike žrtve, da ne govorimo o raznih
drugih nesrečah, ki so zahtevale manjše
materijalne žrtve.

Ob priliki ugotovitve vseh teh nesreč,
koje nas morajo vznemirjati in koje naši
železniški upravniki ne služijo v čast pred ino-
zemstvom, moramo pred vsem grajati dej-
stvo, da še do danes o vseh teh nesrečah
naša uprava ni podala

nobenega objektivnega poročila.

iz katerega bi se dalo posneti prave vzroke
teh takorekoč dnevnih nesreč, ki se doga-
jajo na naših progah. Splošno naziranje na-
ših upravnih krogov, ki imajo v rokah uslo-
do naših železnic, je to, da v 99 odstotkih
slučajev pade krivda na personal. Osobje,
tako trdijo gospodje, ki sede na upravi,
je krivo tega in tega, je povzročilo to in to
nesrečo, je napravilo to in to. Kdor pa,
gospodje poslanci, pozna razmere na naših
železnicah, kdor ve, kako se pri nas dela,
mora pri čisti vesti in zavesti najodločnejše
prijaviti.

da v 99 odstotkih slučajev krivda
ne zadene personal.

Po mojem naziranju leži vzrok vseh
naših železniških nesreč v prvi vrsti v

razpadanju naših prog, potem pa tudi v
tem, da se v zadnjih letih vrši spekulacija
in varčevanje z državnim budžetom tam,
kjer bi se varčevati absolutno ne smelo.
Ravno v zadnjem času, ko bi trebalo naše
železnice temeljito popraviti ter zgraditi
nove in v to svrhu določiti večje vsote, ka-
kor doslej, smo morali konstatirati, da se
je ravno pri tem največ varčevalo in za-
nemarjalo, in to je glavni vzrok teh kata-
strofalnih nesreč na naših železnicah. Kdor
potuje z našimi železnicami ter motri naše
tračnice, prage in druge material, mora
naravnost prebledeti strahu, in mora do-
biti prepričanje, da bi se utegnile železniške
nesreče dogajati ne samo vsak dan, temveč
celo po večkrat na dan.

Dovolite mi, gospodje, da s par besedami
povem, iz katerih razlogov odklanjam
naziranje naše železniške uprave, da leži
vzrok naših železniških nesreč na strani
personala, v njegovi nediscipliniranosti ali
malomarnosti. Kajti predvsem je treba ve-
diti, v kakšnem fizičnem in duševnem stanju
dela to osobje.

kako se ž njim postopa, kako se ga
disciplinira, kako se mu daje vse
slabo, samo ne ono, do česar ima
pravo.

Gospodje! Kdor pozna dohodek naših že-
lezničarjev, ta ve, da železniško osobje
absolutno v nobeni drugi evropski državi
ni tako slabo, tako mačehovsko plačano,
kakor ravno pri nas. Ako se pogledate v
njihovo službo, združeno z nadčloveškimi
napori, zlasti z ozirom na številne redukcije,
uvedene samo v svrhu pretiranega
varčevanja, ako vzamete nadalje v poštev
24urno službo in da je pri tem delu

železniški personal še lačen, ker nima
dovolj sredstev za svojo prehrano,

potem si šele zamorete predstavljati polo-
žaj, v katerem železničarji danes vršijo
svojo odgovornost polno službo. Pri vsem
tem je pa naša železniška uprava gluha za

vse še tako upravičene želje in zahteve
železničarjev po zboljšanju njihovega bed-
nega položaja, po ureditvi njihovih dohod-
kov in službenih razmer, zlasti pa delov-
nega časa, ki bi naj odgovarjal vsaj za-
konitnim predpisom, ker — dovolite mi to
pripombo —

najbolj nemoralno je od režima, da v
svojih lastnih institucijah ne vpoštevata
tistih zakonskih predpisov, ki jih je
sam izdal, temveč jih tepta in gazi.

Na mesto, da bi se šlo na roko tem vse-
skozni upravičenim in nujnim zahtevam, vidimo
ravno nasprotno: da se uvajajo drakonske
disciplinarne kazni,

da se železniško uslužbenstvo brez
vsakega predhodnega zaslišanja ka-
znjuje,

in da se s tem še bolj moralno tepta in
zadirja. Pri tej priliki naj omenim neko
stvar, ki je jako značilna v tem pogledu.
Ko so se nesreče množile od tedna do
tedna, da ne rečem od dne do dne, je neka
železničarska organizacija, katere program
je braniti moralne in materialne interese
železniškega personala, obenem pa podpirati
razvoj železniškega prometa, na moje pri-
poročilo naročila svojim organizacijam in
zaupnikom, da poročajo o vzrokih želez-
niških nesreč, nadalje, v kakem stanju se
nahajajo naše proge v posameznih krajih
in na kak način bi se lahko v bodoče pre-
prečevali slični slučaj železniških nesreč.
Toda, kaj se je zgodilo? Kako se je kviti-
ralo hvalevredno inicijativo te organiza-
cije? Namesto, da bi bila železniška direk-
cija in vse upravni aparat z radostjo vzel
na znanje ta sklep in akt železničarske
organizacije, namesto, da bi bil izkazal ka-
rkšnokoli priznanje za to, da se personal
le zanima samo za svoje lastne interese,
da ne gleda samo na svoje plače in na
svoje koristi, nego, da ima tudi željo in
stremljenje za tem, da se naš promet utrdi,
in da bi se lahko sigurno opravljala želez-
niška in prometna služba,

je direkcija izdala nalog, da se navede
stroga preiskava, in sicer proti vsem
zaupnikom, ki sestavljajo poročila o
stanju železnic, češ, da je to poro-
čanje kršitev uradne tajnosti,

javnost da ne sme ničesar vedeti o takih
uradnih zadevah. Gospodje! To naj bo
uradna tajnost, kadar se gre ne samo za
življenje železniškega osobja in za imovino
države, ampak tudi za življenje potnikov
in imovino tujecev! Mislim, da pač ni na
mestu govoriti o tajnostih, temveč, da je
treba najstrožje preiskati vzroke teh ne-
sreč, ki se dogajajo na naših železnicah in
naš promet stavljajo v slabo luč pred celim
svetom. Toda

uvedla se je preiskava proti vsem
delavskim zaupnikom,

in še danes se vodi ta akt pri ministrstvu
notranjih zadev, ter se dotičnikom grozi.

da bodo morda celo odpušteni in da
se bo organizacija razpustila,

radi tega, ker so hoteli izvrševati samo
ono delo, oni čin, ki bi moral biti v čast
vsakemu in vsem. Gospodje! To je lepa
nagrada za to, da se organizacija zanima
za stanje naših železnic in hoče s svojo
lastno akcijo pripomoči k njih ureditvi ter
k lepemu razvoju prometnih razmer v naši
državi.

Kadar motrimo položaj, v katerem se
nahaja naš promet, moramo na eni strani
uvaževati, v kakem stanju se nahajajo naše

proge, naš vozovni park, na drugi strani
pa nam mora biti na srcu tudi materialno
in moralno stanje našega železniškega oso-
bjaja, to je način, kako se ž njim postopa. Moj
prijatelj, gospod Voja Lazič, je že omenil
stanje, v katerem se nahajajo železnice v
Srbiji, in to tudi novozgrajene železnice.
Zato bi si tudi jaz dovolil spregovoriti ne-
kaj o stanju naših prog v Sloveniji, ki so
vedno predstavljale nekak vzor urejenosti,
tako, da so bile nesreče vsekakor redka
prikazen v naših krajih. Toda v zadnjem
času je vsled redukcije personala, ki se je
izvršila v zadnjih letih, onemogočena kon-
trola na progah, okrnjena nadzorna služba,
ki je potrebna, da se ugotovi, v kakem
stanju se nahajajo posamezni sektorji.

Na naših progah odpade približno
7 oseb na 1 km.

To je absolutni minimum, s katerim se pač
ne morejo opraviti potrebni posli ob nor-
malnem naporu človeških sil v rednem času
službe. Ako pogledamo na drugi strani raz-
mere v Nemški Avstriji, Češkoslovaški, Polj-
ski, Madžarski in Francoski, vidimo, da
pride na 1 km proge po 9, 10, na Franco-
skem celo po 11—12 oseb na en kilometer
proge, tako, da imamo po 2, 3, 4 ali celo 5
oseb več na 1 km proge nego pri nas. Pri
vsem tem je personal bolje plačan, nego je
naš, ima nadalje svoje razmere urejene
tako, da odgovarjajo njegovim potrebam,
kljub temu pa prikazujejo železnice teh drž-
jav to normalnost, da niso pasivne, in da
nesreče niso na dnevnem redu, dočim ima-
mo pri nas, kjer se toliko in na tako stra-
šen način varčuje, ne samo nesreče na dnev-
nem redu, ne samo ono razpadanje naših
prog in našega vozovnega parka, kakor je
vsak dan lahko opazoma na naših želez-
nicah, temveč tudi ogromne milijone let-
nega deficita, za katerega se ne ve, odkod
izvira in kdo je zanj odgovoren.

Gospodje poslanci! Ni pa samo mate-
rijalno, ampak tudi moralno postopanje s
personalom ono, ki v veliki meri upliva na
vršenje službe, ker nas, kakor omenjeno,
tepe tudi to zlo, da je naše osobje ne samo
slabo plačano, ampak da ima tudi tak de-
lovni čas, ki je nečloveški, ki osobje ubija
fizično in moralno. Pri nas se personal trak-
tira tako, kakor se ga ne bi smelo trak-
tirati.

Zahteva se vsemogoče dolžnosti od
njega, ne dajo se mu pa niti onih
pravic, ki so si jih železniški usluž-
benci že davno pridobili in zaslužili.

Vzemimo slučaj delavskega pravilnika.
Ta pravilnik, ki je bil izdelan brez vednosti
delavcev in brez sodelovanja onih, za ka-
tere je bil namenjen, se je takoj, ko je
stopil v veljavo, pokazal kot neizvedljiv,
ker ni odgovarjal niti delavstvu niti upravi
sami; radi tega so ga takoj umaknili, ne
da bi seveda izdali novega. Vsled tega so
še danes delavci v železniških delavnicah
in kurilnicah brez pravilnika in brezpravnih
in s strahom in trepetom čakajo, kaj jim
prinese bodočnost tavajoč v negotovosti,
kdaj bodo pač prišli vsaj do onih pravic,
ki so si jih že davno s težko muko pribo-
rili in ki se jim ne morejo odrehati. Na
vsako vprašanje v tej zadevi, ki se stavi
merodavnim faktorjem, dobivajo vprašalci
stereotipne odgovore, kakor: »Se izdeluje!«,
ali: »Ima ga referent v delu«, ali: »Kmalu
bo gotov!« itd. Kljub temu, da bo že leto
dni od tistega časa, še danes ne vemo, kaj
povedati in sporočiti delavcem, ki zahteva-
vajo in hočejo, da se jim da vsaj ta malen,
kost, do katere imajo že pridobljeno
pravo.

(Konec prihodnjic.)

Iz ljubljanske oblastne skupščine.

V petek se je vršila deseta seja
ljubljanske oblastne skupščine. Sa-
mostojni demokrati in kmetijci se
seje niso udeležili, pač pa podali iz-
jave in protest, ker je bil zadnjič
inž. Zupančič izključen od sej za
osem dni. Priznavamo jim pravico
absence iz solidarnosti do izključe-
nega člana, ker je bilo postopanje
nekorektno. Ni pa bilo povoda, da bi
se tudi socialisti moral abstinirati od
sej, zlasti takrat, kadar so delavska,
oziroma nameščenska vprašanja na
dnevnem redu seje.

Na tej seji se je namreč obrav-
navalo službeno razmerje oblastnih
cestarjev in mostnarjev do oblast-
ne uprave, kar je važno za name-
ščence, ki žive v jako slabih raz-
merah.

S. Sitar je v načrtu uredbe o
službenem razmerju zlasti grajal
člen 12. in 27. Zahteval je, da se
vnese v navedenem 12. členu do-
ločba o delovnem času, ki je ni, ter
naj se določi maksimalno osemurni
delavnik; nadure pa naj se plačujejo
s 50 odstotno doklado, kakor to do-
loča zakon o zaščiti delavcev. Na-
dalje je predlagal, da se mora ce-
starje zavarovati pri socialnem za-
varovanju za delavce, dokler se ne
izvede zavarovanje za oblastne na-
meščence. Končno je še zahteval, da
se sprejme v pravilnik uredb določ-
be, da živjajo cestarji tudi v slučaju
obolenja celotne prejemke vsaj 26
tednov, kakor pri drugih javnih za-
vodih ter da dobe za svoje prostega
zdravnika in zdravila, porodnino, po-

ČEVLJE

izdelujejo danes tisoči
DOBRE ČEVLJE iz-
delujejo le nekateri

PRVOVRSTNE ČEVLJE

pa izdeluje danes

»KARO«

KOROŠKA 19.

grebne stroške in podobne nuje da-
ljuje.

Poročevalec profesor Jarc je v
svojem zaključnem govoru zagoto-
vil, da se bodo predlogi s. Sitarja
v celoti upoštevali in še več, nakar
je bila uredba odglasovana in spre-
jeta.

Uredba o službenem razmerju je
torej sprejeta v načelu s predlogi so-
druga Sitarja in dolžnost oblastne
uprave je, da jih izvede v tem zmislu.
Mi bomo uredbi, ko izide, sodili.

Nadalje se je obravnavalo na tej
seji o uredbi glede ureditve službe
okrožnih babic, ki pa ne pomeni za-
dovoljive rešitve tega vprašanja.

V soboto se je vršila enajsta seja.
Na tej seji se je obravnavala uredba
o preureditvi okrajnih zastopstev in
odborov za Laško, Sevnico in Bre-
žice.

S. Ign. Sitar je v debati grajal,
da se s to uredbi omejujejo samo-

upravne pravice, dočim bi bilo treba
jih še razširiti. Že lani je stavil pred-
log, da naj ljubljanska oblast izvede
državni zakon o sreski samoupravi s
svojo uredbo na podlagi svoje lastne
zakonodajne pravice. Zlasti se tu
godi krivica trboveljski občini, ker
prispeva dve tretjini vseh dohodkov,
ima pa v odboru le tri zastopnike.
Predlaga, da se uredba izpremeni
tako, da se voli na vsakih 1500 pre-
bivalcev po en član odbora. Večina
je predlog s. Sitarja zopet odklonila.

Sprejeta je bila tudi uredba o
okrajnih blagajnah. Po uredbi ima
oblastni odbor pravico imenovati v
okrajne odbore eno tretjino članov,
češ, da drugače ne bi bili odbori
delazmožni. V področje tega odbora
spada: uprava blagajne in imetja, po-
ljudelstvo, živinoreja, vinarstvo itd.,
strokovno šolstvo, ubožnice, hiralni-
ce, sirotišnice. Pobirale se bodo za
te posle posebne okrajne doklade.
Poslovna doba je tri leta.

S. Sitar poudari pri tem načrtu,
da je po novi uredbi še manj samo-
uprave v teh odborih, kakor v čes-
nih odborih. Okrajni smejo plačevati
doklade, oblastni odbor bo pa ime-
noval tretjino članov. Ako že večina
ne priznava več demokracije in sa-
mouprave, kakor bi to morale de-
mokratske politične stranke, potem
naj se virilistom oblastnega odbora
vsaj odvzame pravico do glasovanja,
tako, da bi prisostvovali sejam le
kot nadzorni in posvetovalni organi.
Zaradi tega predlaga, da se dotična
določba glasi naslednje: Od oblast-
nega odbora imenovani člani imajo
prisostvovati občinim zborom le s
posvetovalnim glasom. Toda večina
je sprejela uredbi brez te potrebne
in načelom demokracije ustrezajoče
izpremembe.

Kot zadnja točka te seje se je
obravnavala in sprejela še uredba o
požarnopolijskem redu in gasilstvu,
nakar je bila seja zaključena.

leznica ima sicer staro dvigalo (Kranj) na
stranskih tirih, ki je sicer staro in ne po-
sebno moderno, toda to ni pri carinskem
skladišču.

No in pri razkladanju omenjenega stro-
ja se je dogodilo, da se je prevrnil ter raz-
bil. Razbitih je 6 montiranih strojnih delov
in je isti za enkrat neraben. Ko bi bil stroj
v vozu pregledan, bi si bila lahko stranka
istega sama direktno iz vagona na voz nalo-
žila, ali pa bi se bil voz postavil k omenje-
nemu dvigalu na stranski tir. Rezultat tega

je, da bo morala železnica škodo plačati.
Toda to je ne bo spametovalo. Potem pa
se reče: državna podjetja niso rentabilna!
Seveda, na tak način tudi nikoli ne bodo.
Toda temu je kriv nesposoben režim, ki se
za javne naprave ne briga. Predpisi so
mrtva črka in se jih ne more vedno točno iz-
vrševati, ampak bi bilo treba včasih delati
bolj po pameti. Za take stvari bi se naj
gosp. prvi minister v Jugoslaviji ter največji
Slovenec malo pobrigal, ne pa, da pusti
šnofljati delavcem po nočnih omaricah!

Za pravo razredno politiko!

V »Del. Politiki« štev. 86 z dne
27. oktobra čitam o nesoglasju z opo-
zicijo v SSJ na jugu. V tej opoziciji
po mojem mnenju ne more biti socija-
listov, ker socialist pač ne more in
ne sme zasledovati trenutne, tako-
zvane »sezonske« politike delavske-
ga razreda. Za socialiste je politika
samo ena in ta je razredna, brez o-
klevanja in brez ljubimkanja sedaj z
eno, sedaj z drugo meščansko stran-
ko, odnosno skupino.

Baš sedaj v tem zgodovinskem
razsulu meščanske politike vseh
strank ima delavska socialistična
stranka najlepšo priliko, da celo-
kupnemu jugoslovanskemu delavne-
mu ljudstvu pokaže v pravi luči uni-
čevalno politiko vseh meščanskih
strank brez razlike in visoko dvigne
prapor socializma, ki je edini up in
rešitelj delavskega razreda v vsaki
posamezni državi in celega sveta.
Kaj je današnji režim, je vsakemu ko-
ličkaj zavednemu proletarcu menda
znano. In kaj je današnja opozicija
meščanskih strank, takozvana KDK,
nam menda tudi ni neznan, če ima-
mo vsaj malo spomina za nazaj. Kdor-
koli izmed delavskih vrst, bodisi de-
lavec ali inteligent, da socialistov
niti ne omenjam, misli, da delavske-
mu razrednemu pokretu koristi s
tem, če podpira stremenje KDK, to
je, Radičevce in samostojne demo-
krate, ta bodisi ideologije teh strank
ne pozna in je prespal vsa zadnja le-
ta, ko so te stranke bile na krmilu
države, ali pa niti malo ne pozna ali
noče poznati razredne politike soci-
jalistične stranke. Socialist. Stranka
Jugoslavije pa nima in ne more ime-
ti nič skupnega z današnjo KDK.
Politiki buržujskih strank so si v la-
seh radi oblasti. Vsi bi radi zajemali
iz korit, katere naj napolnjuje samo
delavska raja. Prej ali slej se bodo

tudi pobotali, a škodo, ki jo povzro-
čajo sedaj na narodnem premoženju
eni in drugi, bo plačalo zopet delov-
no ljudstvo. Druge večje razlike med
eno in drugo skupino ne bo. Druga-
no, delavskemu razredu koristnejšo
politiko bodo ti skregani politiki vodili
takrat, ko jih bo močan, organiziran
socialistični pokret v to prisilil. Ka-
kršnokoli podpiranje teh strank od
strani socialistične stranke, pomeni
za nas samomor.

Če pa kdo od voditeljev socija-
lističnega pokreta na jugu misli in de-
la drugače, ne dela socialistično in
ne za delavski pokret koristno. De-
la pač samo za osebno korist. In če
se tako stremenje izloči iz socija-
lističnega pokreta, je SSJ s tem sa-
mo pridobila. Pridobila idejno in na
ugledu.

Jasen in odločen komentar k
stvari s strani Pokrajinskega vodstva
SSJ za Slovenijo v »Del. Politiki« je
napravil v delavskih vrstah najboljši
utis. Med delavstvom Slovenije se je
pričelo svitati. Polagoma, a sigurno
se razginja megla in solnce socializ-
ma in razredne zavesti si utira pot.
Naša pot vodi edino le naprej, z last-
no močjo in na lastnih nogah. Brez
objema onih, katere je pred nami
strah. Ne pozabimo: Če se bojš nas,
protivnika in ga hočeš uničiti, ga
zvrabi v past. Taka past je za razred-
ni socialistični pokret v obsegu me-
ščanskih strank. Ne samo naših, tem-
čev vseh na svetu.

Glede poslanca s. Petejana je
med nami enodusna zahteva, da o-
stane tam, kamor ga je delavstvo po-
slalo in deluje po svojih močeh kot
zgovornik zatiranih in brezpravnih.

Pri prihodnjih volitvah bomo pa
poskrbeli, da ne bo osamljen.

Le naprej, brez pojazni! L. M.

Zaspani privatni nameščenci.

Izda se nova uredba o delovnem
času, ki zopet izpreminja delovni
čas, in sicer ga podaljšuje v nekate-
rih obratih za pol ure, v drugih pa
za celo uro.

O načrtu nove uredbe je imela v
soboto tudi Delavska zbornica anke-
to, na kateri se je ugotovilo, da je
načrt nesprejemljiv. Uredba celo

proti volji trgovskih krogov, ki bodo
morali imeti odprte trgovine daljšo
dobo, nego sami žele, podaljšuje de-
lovni čas. Očividno je ta uredba ro-
jena v Trgovski in obrtni zbornici,
kjer so naši klerikalci gospodarji.

Naravnost čudno, ne le čudno,
ampak nemarno je, da se v Ljubljani
prizadeji privatni nameščenci vobče

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

59

»To pot sva se skregala do smrti. Profesor
pa mi je dal danes zadnjo iskrico. Milena me ne
mara več. Jaz ji bom že pokazal. Z nekim učite-
ljiščnikom, ki letos maturira, se pajdaši. On ji je
bolj všeč. Seveda! Sedaj vem, sedaj ti verjamem,
kar si govoril o ženskah. Prokleta baba...«

»Stane, ne prenašli se! Dosedaj vi vedno še
tako govorili, kadar sta se skregala.« Toda Stane
ni hotel o tem slišati ničesar. Pojutrnjem, ko bo
četrti obletnica poznanstva z Milno, si požene
kroglo v glavo. Jutri gre še k fotografu. Leo pri-
voli, da mu posodi denar. Skupaj se bosta fotogra-
firala za slovo... Leo se je smejal.

»Boš že videl. To pot pa bo. Ali misliš, da je
samo Maksim zmožen kaj takega. Meni je enkrat
za vselej vseeno.« In drugi dan sta šla k fotografu.
Leo še vedno ni verjel, četudi ni bilo Staneta več
v šolo.

Danes je petek. Sneži. Leo ne more delati ni-
česar. Venomer misli na Staneta. Ne verjame,
toda kljub temu je nemiren. Točno je povedal, ob
kateri uri ima sestanek z Milno. V parku, v gozd-
ni aleji. Ne da mu miru. Leo se opravi in gre po
Frančka. V naglici mu pove vse. Tudi Franček
ne verjame. Toda, kaj pa če se kljub temu zgo-
di?... In gresta oba. Hitita. Dan že prehaja v
noč. Že od daleč zagledata sredi belega snega dve
črni senci. Stane in Milena.

»Ta hudič je vsega zmožen. Še Mileno lahko
pufne. Z njim se včasih ni šaliti. Nima razuma.«

Tako pravi Franček. Dogovorita se, da mu bosta
najprej vzela samokres.

Stane in Milena sta osupnila, ko sta ju zagle-
dala. Leo pokliče Staneta k sebi. Stane pride in
oba navalita nanj. Milena zbeži. Leo mu vzame
samokres. Stane kolne na vse hudiče, toda kaj
hoče. Samokresa nima več. »Sicer pa fanta, prišla
sta zastoj... Z Mileno sva se namreč pobotala.«
Kar v obraz se jim smeje. Norca. Vsa v skrbeh
sta bila zanj, sedaj se jima pa smeje. Tega mu ne
odpustita nikoli. Leo vzame naboje iz samokresa
in mu vrne praznega. »Nikoli več ne bova v skrbeh
zaradi tebe. Kadar se misliš ustreliti, nikar nam
več tega ne pravi. Tu samokres in če si preskrbiš
tako nove naboje, ne ganeva se več...« Tako
se poslovita Franček in Leo. Stane pa se smeje v
bele snežnike, ki padajo vedno gosteje. Vriskati
se mu hoče. Hoja, di-hoja, Milena pa je le še ved-
no moja.

Natakarica Malči pospravlja stole in namizne
prte. Pol ene je že. Gosta ni nobenega več. Sladko
se bo spalo. Težka je njena služba. Zunaj sneži.
Mrzlo je.

Kar naenkrat potrka na zunanja vrata.

»Malči!«

Malči se zgane. Za božjo voljo, kdo hodi še ob
tej uri tod? Saj to je znan glas. Kdo je? In zopet:
»Malči, odprl!« Nekaj prosečega, otožnega je v
tem glasu. Malči odpre. Na pragu se pojavi suha,
vsa zasnežena postava. Ziblje se.

»Uh, kako sneži...«

Malči se skloni, zgrosi se. »Gospod profesor

Janko? Ali ste to vi?« Ne verjame. Še enkrat mu
pogleda v obraz.

»Da, jaz, Malči, jaz. Čudiš se, kaj ne? Jaz, pa
pijan... Pojdiva v sobo, tam je toplo in daj nama
vina. Saj vem, da si dobro dekle, prinesi ga. Pila
bova oba...« Smili se ji ta človek, ki ga še ni-
koli ni videla pijanega. Nekaj ga tare, ker se tako
pozno klati okrog. Nedelja je jutri. Saj ne bo zgo-
daj nikogar v gostilno. V imenu božjem, naj pije,
da si ohladi razgreto dušo. Cel liter postavi pre-
denj na mizo in profesor Janko jo posadi zraven
sebe na stol. Natoči ji trčita. »Na Tvoje zdravje,
Malči, in na mojo bolesto!«

Izpijeta. Malči ga motri. »Kaj je z vami, go-
spod profesor? Saj... imate solze v očeh.«

»Kaj, solze imam v očeh? To pa že ni reš,
Malči. Slabo vidiš. Snežinke so me omočile. Veš,
tako močno sneži, da bi človeka zasnežilo...«
Saj ni nič, Malči! Nikar ne glej tako skrbno. Tvoje
očke so prelepe za skrb. Kaj se je zgodilo? Nič se
ni zgodilo.« Profesor Janko je začel piti kot drugi.
»Štiri leta skoraj nisem poskusil kapljice. Sedaj
bom pil. Mogoče, da potem ne bom več tako sam.
Trideset let imam, norec, in še pesmi pišem. Sredi
tega gnezda pijanih rodoljubov, ki se ponašajo s
svojimi lažmi in nezvestimi ženami... Oh, kako
ogabno je vse to... Zadnjič sem bil gost »Klo-
potčarjev«. Saj si videla, Malči, kako je bilo, kako
je odvetnik šlatal profesorjevo ženo, kako se je
profesor ponašal s svojo filozofijo in s svojo zadnjo
dolgočasno razpravo v tukajšnjem časopisu. Boga
hvali, aMLi, da ne bereš takih neumnosti! Tudi
pesmi več ne beri. Hudo ti bo postalo...«

(Dalje prihodnjice.)

v tem važnem trenutku prav nič ne brigajo za stvar, niti v tem primeru, ko imajo celo delodajalce na svoji strani in se jim podaljšanje delovnega časa hoče od strani režimovcev na delojalni način usiliti.

Če je to briga režimovcev za socialni položaj privatnih nameščencev, potem se pa vse neha.

Privatnim nameščencem pa moremo reči le eno, prav je, da jih tepe terorizem, prav, da jih delodajalci iz-

koriščajo, samo žal, da trpe tudi tisti privatni nameščenci, ki imajo resni namen, da branijo interese svojih tovarišev in tovarišic ter se brigajo za svojo organizacijo.

Take malomarnosti bi od inteligentnih privatnih nameščencev nikdar ne bili pričakovali, zakaj, sveta dolžnost je, da se odzovejo, kadar jih kliče organizacija na tako važen boj, kakor je tu potreben.

Dnevne novice.

Čitateljem »Delavske Politike«.

Nekateri se pritožujejo, da je v našem listu tisk tako droben, da se težko čita in se kvarijo s tem oči. To je pravzaprav res. Zato predlagam temu odpomoči, ki ni niti težka, še manj pa neizvedljiva. Vsi, ki droben tisk težko čitamo, pridobivajmo za našo »Delavsko Politiko« novih naročnikov. Če dobi vsak vsaj enega, bo »Delavska Politika« lahko izšla trikrat tedensko in tisk ne bo več tako droben, da bi kvaril oči, ker bo dovolj prostora. Če pa pridobi vsak dva nova naročnika, pa imamo v doglednem času dnevnik, ki bi ga tako zelo rabili, kot riba vode!

Torej, na delo, sodrug! Naj bo med nami zavednega proletarca, ki bi ne imel našega delavskega lista. V delavsko družino delavski list, to naj bo naše geslo. Naše glavno in najbolj učinkovito orodje v borbi za obstanek je časopisje. Če ne storimo napram našemu časopisu svoje dolžnosti, nismo storili svoje dolžnosti napram pokretu in s tem samemu sebi. Če pa ne izvršujemo teh dolžnosti, s kakšno pravico se pa potem pritožujemo, da pokret ne gre naprej? Saj gre in še bolj bi šlo, če bi ga mi nekoliko bolj pomagali riniti naprej. Proč s stokanjem in malodušnostjo. Pljunimo krepko v roke in zagrabimo vsi, ki se zavedamo, da je le v nas samih rešitev; krepko na delo in šlo bo.

Vsi na delo za naš list! L. M.

Iz socialnega zavarovanja.

Za posebne dajatve socialnega zavarovanja, kakor pri poročniških podporah in pri popravi zobovja, se zahteva po zakonu gotova doba aktivnega članstva, ki ga mora prizadeti član s črnim na belem dokazati. V slučaju poroda se zahteva najmanj trimesečno članstvo neposredno pred porodom, oziroma ko se je noseča članica radi poroda prvič javila pri zdravniku. K popravilu zobovja pa prispeva Okrožni urad 30 odstotkov, če je bil član v zadnjem letu vsaj 6 mesecev zavarovan, 50 odstot., če je bil v zadnjih dveh letih 12 mesecev zavarovan in 75 odst., če je bil v zadnjih štirih letih 24 mesecev zavarovan. Mnogi člani pa tega ne morejo dokazati, ker se niso pravočasno brigali, če jih je delodajalec tudi res prijavil pri bolniški blagajni, sami pa tudi nimajo nobenih dokazil, da so bili res tam in tam v poslu. Naknadne poizvedbe pri delodajalcih pa vzamejo veliko časa in se navadno ne strinjajo z izpovedbami delavcev, ker skušajo delodajalci zatajati, da so zaposlovali neprijavljene delavce. In tako izgubi delavec svoje pravice, ter se neupravičeno huduje na urad. Zato je v interesu delavcev, da si puste vsako zaposlenost pismeno potrditi ali v delavsko knjižnico, ali z drugim potrdilom, in naj te dokaze hranijo.

Pribečevič zahteva končno, da se ustanove po pokrajnih avtonomnih uprave z zakonodajno močjo. Ne zadovoljuje se več samo z administrativno ali upravno administracijo.

Davidovičevi demokrati, ki so sedaj v vladi, so imeli v Beogradu konferenco, na kateri so se izrekli za izpremembo ustave. Vendar je pa treba povedati, v čem naj se ustava izpremeni. Žele tudi decentralizacijo države do skrajne možnosti, če je to edini izhod za sporazum. — Davidovič namreč vedno lepo govori. Vendar je iz teh izjav razvidno, da režimska koalicija ni trdna in da pride prav kmalu do izpremembe v vladi. Nekateri listi že napovedujejo generalsko, drugi pa takozvano »nevtralno« vlado. Zlasti se zavzemajo za rešitev krize gospodarske korporacije.

Desetletnica revolucije in meščan. stranke. Zanimivo je zasledovati te dni časopisje raznih meščanskih strank, kako tekmujejo med seboj z dokazi, katera ima več zaslug na takozvanem osvobojenju pred desetimi

leti, tako da pri tem ne veš, kdo ima več zaslug, da je Maribor pod Jugoslavijo, ali Žebot ali Kejzar. Povsod igra vlogo samo par oseb, vse drugo, zlasti pa ona masa, ki je revolucijo ustvarjala, so tu pleve, ki niso vredne omembe. Kakor se širokousti Žebot v »Slovenca«, bi človek mislil, da je on rešil takratni Maribor pogina. Povsod je menda bil, v vseh odborih, tekal po mestu, da mu je pot curkoma lil s čela za slovensko domovino, komandiral je pri železnici, korigiral preskrbo, storniral odredbe, pariral Nemce in redigiral »Stražo«. Z eno besedo, izkazal se je univerzalnega genija v revolucijah. Čudimo se le, da še nima spomenika na glavnem trgu, kar bi se za desetletnico gotovo spodobilo, ali vsaj ulice kakor Kejzar. Ob strani mu je bilo menda pet železniških uradnikov iz istega tabora, katere v svojih spominih omenja, medtem ko pravi, da so se »vsi Nemci«, sociji in komunisti poskrili. (Kaj pravijo k temu komunisti? Žebot je vseeno »fejste« fant, kaj ne?) Torej teh pet ljudi iz Jugoslovanske strokovne zveze je opravljalo tiste dni vso železniško službo pod Žebotovo komando in prevozilo skozi Maribor nad pol milijona ljudi. Kolosalno! Nič slabše pa nista bila Kejzar in Mohorko. Ta dva sta pa z osmiimi zvezarskimi uradniki prevozila kar en milijon ljudi, vsak dan 30 vlakov po 2000 ljudi. Tudi niso mačje solze. Kar brez železničarjev, ki so bili takrat večinoma rdeči in so se poskrili. To je ravno tako, kakor je bilo zadnjič na solunski proslavi v Beogradu. Vsi so se štilili med solunske junake, še celo Korošec z Orli in Marijinimi devicami, ki še smodnika niso nikoli vohale; na glavne upravitelce, jugoslovanske dobrovoljce, so pa popolnoma pozabili. Predvsem so pa pozabili na one stotisoče izmučenega naroda, ki strahot vojne ni moglo več prenašati in je odpovedalo pokorščino, zlasti pod vplivom ruske revolucije. Da ni bilo te, bi bili pri nas za marsikako patrijotično proslavo prikrajsani. Prebitje solunske fronte je omogočilo obupno bolgarsko vojaštvo, ki je zapustilo svoje postojanke in se vrnilo na domove, enako kakor ruska armada v jeseni 1917. leta. Zahvalite se za svoje osvobojenje, ruski revoluciji, ne pa dvomljivi hrabrosti raznih Žebotov. Sicer je pa prav tako. Narod sedaj vidi, kaj si je pridobil. Nacionalna revolucija se ne more ponavljati. Pač pa je na vrsti še socialna revolucija in rdeče kokarde iz leta 1918, ki ste jih vi zatajili, se bodo še povrnilo.

Kakšen parlament imajo v Švici. Te dni so imeli v Švici volitve v obe zbornici, od katerih se ena imenuje narodni svet in ena pa zvezni svet, skupaj pa zvezna skupščina. V narodni svet se voli vsako tretje leto na 20.000 prebivalcev po en poslanec. Voli vsak državljani ali naseljenec od 20. leta starosti dalje. Volitve so proporčne; žene nimajo volilne pravice. Švica sestoji iz 22 avtonomnih kantonov, ki so večji ali manjši, torej volijo tudi različno število poslancev v narodni svet. V zvezni svet stanov pa voli vsak kanton po 2 poslance ter je število teh poslancev stalno 44. Ta svet stanov zastopa Švico na zunaj kot celoto in upravlja skupne zadeve. V dosedanjem narodnem svetu so imeli socialni demokrati 49 poslancev (od 198) in v zveznem svetu pa 2.

V dveh in pol dneh v Ameriko. Dr. Eckener, ki je vodil veliki zrakoplov »Grof Zeppelin« v Ameriko, pravi, da se bo dala hitrost zrakoplova toliko povečati, da bo rabil samo dva in pol dni v Ameriko. Zrakoplov bo oskrboval pošto zvezo.

Za tiskovni sklad so darovali. Zbirka Jakob Vehover, Tržič na veselici Din 91.— Josip Moretti, Jesenice-Fužine Din 10.— Iskrena hvala. Sodrugi, posnemajte!

Iz stranke.

Vsem krajevnim organizacijam SSJ. Odbori naj nemudoma skličejo članske sestanke na katerih naj izvolijo delegate in namestnike za strankin oblastni zbor, ki se bo vršil dne 11. novembra v Mariboru. Imena delegatov naj organizacije takoj javijo oblistu SSJ, Ruška cesta 5 (ali poštne predal 22). Vsaka organizacija naj sigurno pošlje delegata. Natančnejša navodila sledijo v posebni okrožnici.

Tajništvo. Članski sestanek kraj. org. SSJ v Mariboru z dnevnim redom strankin oblastni zbor in volitev delegatov, se bo vršil v sredo, dne 7. novembra ob pol 8. uri v »Ljudskem domu«.

Vestnik »Svobode«.

Podružnica »Svobode« v Mariboru proslavi v soboto, dne 3. novembra v Ljudskem domu ob 8. uri zvečer 50-letnico rojstva ameriškega socialističnega pisatelja Upton Sinclair-ja s predavanjem in nastopom pevskega zbora. Vabimo vse delavske organizacije in društva ter delavstvo sploh, da se te proslave v čim lepšem številu udeležijo. Pokazimo, da vemo ceniti duhovne borbe za socializem. Odbor.

Štatut socialistične stranke Jugoslavije.

IV. Kulturna in propagandna organizacija. § 20.

V dosego kulturnih in propagandnih ciljev se lahko ustanavljajo socialistične ženske organizacije, socialistične mladinske, umetniške, športne in druge kulturne organizacije, katerih delovanje pa je podrejeno nadzorstvu glavnega strankinega vodstva in vodstvom oblastnih in lokalnih strankinih organizacij.

V. Strankin zbor ali kongres. § 21.

Socialistično stranko Jugoslavije upravljajo vsi njeni člani in sicer potom strankinega običnega zbora, ki je najvišja inštanca stranke.

§ 22.

Redni občni zbor stranke se vrši vsako leto. Skliče se po strankinem načelstvu, ki določa čas, kraj in dnevni red zbora. Sklicanje običnega zbora in njega dnevni red se mora najmanj 3 mesece pred vršitvijo objaviti v strankinih glasilih. Poziv za volitev delegatov se mora najmanj trikrat objaviti.

Izvršni odbor je dolžan en mesec pred občnim zborom objaviti poročilo o svojem poslovanju, sklepe načelstva in vse resolucije, namenjene za občni zbor.

Predlogi strankinih organizacij k dnevnemu redu strankinega običnega zbora se morajo strankinemu načelstvu najmanj 15 dni pred občnim zborom predložiti. Isto velja tudi za prizive strankinih članov in organizacij.

Občnemu zboru se predlagajo lahko samo prizivi proti sklepom izvršnega odbora ali strankinega načelstva.

§ 23.

Pravico udeležbe pri strankinem občnem zboru imajo:

a) Delegati lokalnih organizacij, izvoljeni na letnih občnih zbora lokalnih organizacij. Vsaka organizacija do 50 članov ima pravico do enega delegata in za vsakih nadaljnjih 50 članov še do enega. Ostanek najmanj 25 članov zahteva lahko še enega. Delegat na občnem zboru je lahko vsak, ki je najmanj eno leto član stranke. Število delegatov se določi po povprečnem številu fistih članov lokalne organizacije, ki so svoj določen strankin prispevek za zadnje tri mesece pred sklicanjem strankinega običnega zbora potom strankinih glasil vplačali strankinemu izvršnemu odboru preko svoje oblastne organizacije.

Delegati morajo razen svoje polnomočnosti prinesiti s seboj vsa druga dokazila, ki jih določa štatut za delegacijsko pravico lokalnih organizacij in dokaze o pravici, da smejo kot izvoljeni delegati zastopati svoje organizacije.

b) Člani strankinega načelstva in nadzorstva.

c) Zastopniki parlamentarnega kluba. Na vsakih pet poslancev en zastopnik.

d) Po en zastopnik redakcij strankinih glasil.

e) En zastopnik tajništva socialistične ženske organizacije.

f) En zastopnik zveze socialistične mladine.

§ 24.

Da se doseže gladko reševanje poslov običnega zbora, mora isti izdelati poslovni red in delovni program, pri katerem se v svrhu lažjega poslovanja sestavijo odseki za posamezne poslovne panoge.

§ 25.

Organizacija lahko odpošlje tudi manj delegatov, kakor ji po § 23 pripada. V tem slučaju imajo odposlani delegati pravico do toliko glasov, kolikor bi jih imeli vsi delegati dotične organizacije. V polnomočeni legitimaciji takih delegatov mora biti natančno označeno, koliko glasov zastopa posameznik.

Ravnatoko se lahko dve ali več organizacij iz iste oblasti zedinijo na skupnega delegata, ki ima potem pravico do toliko glasov, kolikor glasov dotične organizacije predstavljajo.

§ 26.

Na občnem zboru stranke se vrši pri manj važnih slučajih glasovanje z dviganjem rok ali z vstajanjem. Pri vseh važnejših sklepih, kadar delegati, ki predstavljajo najmanj eno petino glasov strankinega zbora po moči organizacij, ki so jih odposlale, to zahtevajo, se pa vrši glasovanje na način in v razmerju glasov, kakor je predvideno v § 31 štatuta.

§ 27.

Strankin občni zbor odvarja izvršni odbor: do vzvolitve stalnega predsednika običnega zbora vodi zbor predsednik izvršnega odbora. Poleg tega izvoli strankin zbor 3 člane v odbor za določitev dnevnega reda. Takoj po otvoritvi voli občni zbor iz svoje srede 5 članov v verifikacijski odbor, ki ima pregledati in overiti polnomočja delegatov.

§ 28.

Po končni verifikaciji voli občni zbor iz svoje srede 3 predsednike in najmanj 5 zapisničarjev.

§ 29.

Samo strankin občni zbor ima pravico spreminjati program, določevati taktiko in smernice v vseh korakih, ki se tičejo celokupne stranke, ali ki so važni in posebnega pomena za politično in gospodarsko življenje.

On določa tudi o poročilu izvršnega odbora in strankinih poslancev v parlamentu ter voli izvršni odbor oziroma načelstvo in nadzorstvo.

§ 30.

Če se izkaže za nujno potrebno, lahko strankino načelstvo samo ali pa na predlog dveh tretjin oblastnih organizacij skliče izreden strankin občni zbor. Sklicanje izrednega običnega zbora in njega dnevni red se

Palmerstnone, duble, velure, pletenine, krzna sploh vse zimske oblačilne predmete kupite najceneje pri trvdki

L. Ornik, Maribor

Koroška cesta 9 tudi na obroke

mora najmanj 20 dni poprej objaviti. Za njegovo sestavo in njegovo poslovanje veljajo določbe kakor za redni strankin zbor.

VI. Volitve predsedstva in delegatov. § 31.

Pri vseh letnih občnih zbora lokalnih organizacij, pri vseh okrajnih, okrožnih in oblastnih strankinih občnih zbora, kakor tudi pri občnem zboru celokupne stranke oziroma kongresu, se vrši volitev predsedstva in delegatov ali javno, pri čemur določijo kandidate volilni odbori, ali tajno, potom glasovalnih listkov. Tajno glasovanje se mora vršiti, če zahteva to najmanj ena petina navzočih članov ali delegatov, ki zastopajo eno petino v posveh prihajajočih strankinih glasov. V tem slučaju se glasuje za predložene kandidatne liste z glasovalnimi listki; vsaki kandidatni listi se določi toliko točk, kolikor ji pripade po proporciju oddanih glasov.

(Dalje prihodnjič.)

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Maribor.

NARODNO GLEDALIŠČE.

Repertoar.

Torek, 30. oktobra ob 20. uri: »Jesenski manever«, Ab. C. Prvič. Gostovanje gđe. Lubejeve.

Sreda, 31. oktobra ob 20. uri: »Jesenski manever«, Ab. A. Gostovanje gđe. Lubejeve.

Četrtek, 1. novembra ob 20. uri: »Therese Raquin«.

Petek, 2. novembra ob 20. uri: »Therese Raquin« Gostovanje v Celju.

Sobota, 3. novembra ob 20. uri: »Moj oče je imel prav«, Ab. B. Kuponi.

Gostovanje gđe. Lubejeve v Mariboru. Bivša priljubljena, dolgaletna članica mariborskega gledališča, sedaj subreta beogradske operete, gđe. Marica Lubejeva, gostuje v torek, 30. oktobra in v sredo, 31. oktobra v opereti »Jesenski manever«.

Zadnja naša demonstracija po mariborskih ulicah je našim klerikalcem silno neprijetna, tako da kar le sapa ne pridejo. V »Slovenca« sploh niso upali poročati o njej, ker resnice ne marajo pisati, če bi se pa lagali, bi se jim pa vse mesto, ki je bilo priča, lahko smejalo. Pač pa poročajo v združnem »Slov. Gospodaju«, ki ga čita le slepo in konservativno kmečko ljudstvo, da je demonstriralo kakih 100 najetih kričatev in se čudi, da ni policija slišala predznikov vzklikov proti posvečeni osebi g. Korošca in udarila med demonstrante z blagoslovljenimi pendreki. V zmirjenosti teologji so se gnetili v spalnih srajcah ob oknih, ko pa so videli tisoč pesti, namerjenih proti njim, so se jedro umaknili od oken. (Pa so trdili v znanem procesu 27 duhovnikov, da so ob demonstracijah okna na bogoslovju vedno zaprta.) Ja, kurji britofji, se boste že morali počasi navaditi na ljudsko nevoljo. Tudi vam ne bo brez dela vedno pšenica cvela.

Celle.

Vse ima svoje meje. Prejeli smo pamflet, ki ga je razposlalo Slovensko obrtno društvo v Celju na obrtnike Celja in okolice, da jih zdrami iz nekega, za gospode okrog Obrtnega društva namišljenega spanja ali bolje povedano nezanimanja za demokratske limanice, ki jih je ustvaril po Sloveniji dobro znani nasprotnik osemurnika, g. Rebek. — Mi bi se ob pamflet ne spodtkali, če ne bi bil izzivalen in za delavce naravnost žaljiv. — Pamflet ugotavlja, da so delavske organizacije in z njimi državna politika privedle obrtništvo tako daleč, da si niti ne sme s svojo pridnostjo in dobro voljo z lastnim delom prislužiti priboljšek kruha. Nadalje, da je zopet zlo-

glasni zakon o osemurnem delavniku kriv propadanja obrtnikov itd. Pamflet pozivlja obrtnike, da se postavijo v bran in sicer potem močne stanovske obrtne organizacije. Konec pamfleta pa pravi: »Ako pa tudi ta apel na obrtništvo ne bo zalegel, je usoda malega obrtnika dokončana in mu nič drugega ne preostaja kakor da gre tudi on med proletarijat.« — Ko smo to prečitali, skoraj nismo verjeli, da je kaj takega še danes v 20. stoletju mogoče po svetu. Mogoče je to seveda le pri takih družtvih in korporacijah. Zakaj so ljudje, ki so prehodili vse grane človeškega življenja. V Cele so prišli z malo culico pod pazduho. Tekom časa so si znali priboriti ugodna tla, posebno ob prevratu. Povzpeli so se od obrtnika do tovarnarja, samo žal, da je njih zvezda prebrzo zatonila in da so lepe sanje o veliki tovarni splavale po vodi tako kakor so priplavale. — Gospodje okrog Obrtnega društva, ali se zavedate, kaj delate? Ali se ne bojite kazni, katera vas lahko doleti, da sami ne bode vedeli kdaj in kako? Ali Vam v resnici ne zadostuje, da izkoriščate kopice vajencev, da Vam za sramotno nizke plače garajo Vaši pomočniki? Ali želite še njih kožo, da si iz nje ustrojite žepe, ki so menda nenasični? Zavedajte se, da ima vsaka stvar svojo mejo, in da tudi Vaša izživljanja in žaljenja delavcev ne bodo ostala neomejena in ne-kaznovana. To zaenkrat s priporočilom, da postanete malo bolj zmerni in dostojni. Obrtnikom pa, ki si žele svoj položaj v resnici izboljšati, pa tudi mi priporočamo, da se stanovsko organizirajo, pa ne v Slovenskem obrtnem društvu, pač pa v društvu, ki bo napovedalo boj onim faktorjem, ki v resnici ovirajo razvoj obrtništva, to je v prvi vrsti gospodom politikom vseh naših meščanskih strank. Istočasno mora pa obrtništvo misliti tudi na modernizacijo svojega obrata, kar bo pa doseglo zopet le z združenimi močmi, potom združenih institucij, ki so edine zmožne vsaj deloma zaježiti val in pritisk velekapitala, ki ne pritiska samo na obrtnika kot malega producenta, ampak še z večjo silo na delavski stan, katerega skuša g. Rebek v svoji okrožnici omalovaževati in ponižati. — o.

Zakaj človek živi? To vprašanje sem si večkrat postavljaj in nisem mogel priti do nikakega zaključka. — To so uvodne besede poslovnega pisma, ki ga je napisal samomorilec, Jakob Rotnik, doma iz Velenja, ki se je minul pondeljek ustrčil v celjskem mestnem parku, v prepričanju, da je življenje nesmisel, neumnost itd. — Da je bil pokojni pred svojo smrtjo precej skromen, vreden in da se je dobro pripravil na svojo smrt, nam pričajo zadnji odstavki njegovega poslovnega pisma, ki se glasijo dobesedno tako-le: »Sedaj pred smrtjo si nič drugega ne želim in veselim, kakor da imam pri sebi par kovačev (imel je 477 Din; op. por.) in hranilno knjižico poštne hranilnice (z vloženi 2000 Din). Tisti, ki me bodo pokopali, naj za ta denar nekaj popijejo in pa poplačajo vse stroške, ker ne maram biti pokopan na državne stroške, ker nisem zaslužen (kakor n. pr. ministri; op. poroč.).«

Klub esperantistov v Celju prireja tudi letos tečaj esperantskega jezika za začetnike in one, ki se hočejo izpopolnjevati. Pričetek tečaja in kraj se uaznanita v kratkem. Prijave se sprejemajo v knjižarni Gorčičar & Leskovšek na Kralja Petra cesti.

Dravograd.

O naših prilikah.

Dovolite, da se tudi mi enkrat oglasimo, čeravno bi že davno lahko govorili o redu v naši »socijalistični« občin. Tej načeluje župan klerikalec in kapitalist, par-don, gospod A., kateri je svoj čas pristopil k socijalistom le zato, da je bil na njihovi listi izvoljen (pri zadnjih volitvah); enako je z g. P., pristašem radičevcev in zdaj menda klerikalcem, ki je isto z raznimi obljubami, kako bo zvest sodrug itd., prišel na socijalistično listo. Socijalisti so kmalu po volitvah uvideli, kako so bili prevarani. To se je posebno pokazalo, kako je g. P. postopal proti dodelitvi stanovanja g. K., ki je bil brez stanovanja; dočim je prvi hotel imeti dvoje in se je ta gospod P. kljub prepovedi vselil v stanovanje, kršil je stanovanjski zakon in koro-

ški občinski zakon, da je moralo poseči vmes sresko poglavarstvo in celo oblastna skupščina, da je prišel K. do upravičenega stanovanja.

Zadnji čas se je pa g. župan obnesel, ko je prignal na občinsko tehnično trikrat po dva vola in se protivil plačati tehničarja. Kaj pravijo k temu občani? Ali bo plačal mogoče g. K., ki za tehtanje ne dobi nikake odškodnine? Vsaka uboga kramarica mora plačati občini na sejmšču prostor, le dotični g. župan ob priliki zadnjega sejma zopet ni zmogel 8 Din za dva vola...

Pred nedavnim je bilo sklenjeno na občini, da se proda interesentom občinska zemlja za Dravo po 3 Din kvadratni meter za postavitev stanovanjskih hiš, pa se je, kakor se sliši, na pobudo g. A. ta sklep ovrget ter se je sklenilo in določilo, da se proda navedeno zemljišče po 6 Din kvadratni meter. Občina misli namreč nakupiti nova zemljišča, ki bo pozneje dražje in zato hoče iztisniti denar iz revežev.

Zdaj bo prišla baje žandarmarija v Dravograd, namreč v sirotišnico, od koder bo šlo par ubogih na cesto. Nismo za razmetavanje občinskega denarja, a pri dobri volji bi se že dal najti in sredstva, da bi se kaj zidalo ter tako odprlo občutnemu pomanjkanju stanovanj. Par mož je v občini in socijalistov, kateri uvidijo krivico, pa zdaj ne morejo pomagati; zato naj volilci premislijo, komu bodo zaupali občinsko gospodarstvo pri prihodnjih volitvah, ki niso več daleč.

Pozdravljamo sklep, da dobimo iz Meže sem telefonsko govorilnico, č čemer bo tudi občina baje nekaj prispevala. Prispeva pa naj tudi še za šolsko služkinjo, da ne bodo otroci sami pometali, kot se je to zgodilo prvi dan šole, da se je kadilo, kakor da bi avto vozil, kot je rekla neka punčka. Ali ni to norčevanje iz higijene? Menda se šolska oblast s tem ne bo strinjala? Za danes končamo, čeravno še nismo povedali vsega. Več občanov.

Ruše.

Dopisnik »Slov. Gospodarja« se hujuje na socijalistične občinske odbornike, da niso rekli ja in amen k nabavi drage bakrene strehe za cerkveni zvonik, češ, da bo bakrena držala najmanj 300 let, pločevinasta pa samo 100 let. Nek znan slovenski pregovor pa pravi: »Čez tristo let ne bo ne nas, ne škornjev, ne dret!« Kdove, če bo čez tristo let še kedo rabil cerkev in kaj se že čez sto let lahko spremeni. Nič ni večnega, tudi vaša cerkev ne. Za tistih 50.000 Din bi pa lahko zgradili stanovanje, katerih se-

daj bolj potrebujemo. Ugovor, da bi lahko vojaka rekvirirala baker s strehe, pa ni tako neumestno, vsaj poznamo njih geslo: »Za cesarja blago in krilo!« Poleg kotlov, kljuk in zvonov, bo šla tudi streha, kadar do tega pride, in stavim, da si noben ruški klerikalec niti mrdniti ne bo upal, kajti, to so posebne vrste osli, ki gredo na led, kolikokrat jim fajmošter in Korošec zapove-sta. Za državo, v kateri ima Korošec glavno besedo, pa še prav posebno. Drugičkrat bote znali varovati svoje svetinje. — Da, farške nabiralnice in surje britofel! Ruška fara ima dobre cerkvene dohodke, kakor malo-kefera druga, in bi take stvari lahko nabavila iz cerkvenih dohodkov v lastni režiji, ne da bi bilo treba teh bremen vsem občanom nositi, tudi tistim, ki jih cerkev prav nič ne zanima. So pa že Studenci čisto drugi kampelji: Franciškani v Studencih so, ne vem kolikokrat, zahtevali od občinskega odbora, naj jim popravi cerkveni zvonik, a ta je vsakokrat izrekel svoj odločni — ne — imate sami dovolj denarja. Nazadnje so Franciškani le našli sredstva, da so sami dali popraviti zvonik. Seveda so ga pokrili bolj skromno, s pločevinasto streho, če bi pa bili zamogli prisiliti k temu občino, bi pa najbrže tudi zahtevali bakreno. Sami seve ne žrtvujejo radi veliko. Tako bi bilo treba povsod. Ali naj pijavkam še sami nastavljamo svoje telo?

Selnica ob Dravi.

Preteklo nedeljo se je vršil pri nas za naše lokalne razmere dobro obiskan političen shod, kateremu je predsedoval s. M. Strnad. O političnem položaju je poročal s. Petean, kateri je v poldrugournem govoru pojasnil politični, gospodarski in socialni položaj v državi. Razkrinkal je obljube in delo vseh meščanskih strank, zlasti pa slovenskih klerikalcev, katere so dovedle državo do sedanjega kaosa. Pojasnil je položaj delavskega razreda v državi ter stališče socijalistične stranke napram zadnjim dogodkom v Narodni skupščini, kakor tudi napram KDK in vladajočemu režimu. Obrazložil nam je, zakaj da SSJ ne more sodelovati z nobeno meščansko stranko in zakaj da mora samostojno voditi boj proti sedanjemu, kakor tudi proti bodočemu meščanskemu režimu do končne zmage slobode, enakopravnosti in demokracije. Navzoči so izvajanja govornika z burnim odobravanjem vzeli naznanje in odobrili. Ko je s. Strnad iz Ruš z letimi besedami spodbujal navzoče, da se pridružijo SSJ, je predsednik zaključil ta lepo uspeli shod z željo, da bi se v najkrajšem času zopet sešli na še lepšem shodu.

RAZPIS.

Pri spodaj označenemu centralnemu sekretariatu Delavske zbornice se imata spopolniti dve prosti mesti in sicer:

eno mesto referenta in eno mesto pisarniški uradnik.

Za mesto referenta so pogoji: znanje srbo-hrvaškega in slovenskega jezika, torej mora reflektant gornja jezika obvladati v govorjenju in pisavi, nadalje znanje socialno političnega vprašanja in literature, ter poznanje književnega dela v okviru socialne politike.

Za mesto pisarniškega uradnika se zahteva znanje srbo-hrvaškega in slovenskega jezika v govorjenju in pisavi, ali vsaj opolno obladanje enega izmed gornjih jezikov, dalje srbsko stenografijo in daktilografijo.

Reflektanti, kateri se bodo prijavili za ta mesta, morajo poslati, oziroma prinesiti spričevala, ki bodo odgovarjala gornjim zahtevam.

Plača za mesto pisarniškega uradnika je do 3000 Din mesečno; reflektanti za mesto referenta pa morajo v svoji prošnji navesti, kako plačo zahtevajo.

Prošnje se morajo poslati spodaj navedenemu sekretariatu do 15. novembra 1928.

V Beogradu, dne 23. oktobra 1928.

Za centralni sekretariat Rad. komor:
Sekretar: **dr. Živko Topalović.**

Sposoben, marljiv mojster
z strojno ključavničarstvo in promet tovarne za železnino (ključavnice, okove, žične žeblice itd.), išče se za takoj.

Prosilec, kateri je večš nemškega jezika more biti samostojen in varen hitrega dela, ter mora v slučaju potrebe tudi sam delati. Prošnje z označenjem dosežanjega poslovanja kakor tudi plačilnih zahtev, so morajo poslati pod »R. E. 2000« na administr. lista.

Ali ste že krili?
svoje potrebe v tiskovinah ■

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

IVAN JAX IN SIN, LJUBLJANA,
GOSPOSVETSKA 2.

ŠIVALNI STROJI

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15 letna garancija. — Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI „ADLER“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Waffennrad (Orožno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke! — Cenike franco in zastonj!

Sodružice in sodrugi!

Kupujte samo pri tvrdkah, ki oglašujejo v „Delavski Politiki“! ...

Moderni damski klobuki

po 100 Din

v vseh vrst barv in oblikah
dobre kvalitete, samo pri

SALON „CHIC“
Maribor, Gosposka ul. 15

Popravila poceni.

Zbirajte za tiskovni sklad

Creppe de Chine

in fouler svile od 58 Din naprej kakor tudi vsakovrstne druge svile v bogati zalogi po najnižjih cenah pri
J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Dosti denarja prihranite

ako daste v popravilo

Brzopodplati, Taitenbachova ul. 14

Vaše vsakovrstne čevlje, galoše, snežne, z gumi in usnjenimi podplati, cene za podplatanje in pete usnjenih damskih Din 26—28, moških Din 32—38. — Se priporoča BRZOPODPLATA.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898

MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38

Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalcih peciva na **zavarovalno znamko D. P.**

CENENO ČEŠKO PERJE

1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, napol. belo 90 Din, belo 100, boljše 125 Din in 150 Din, meliko kot puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljave carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštne prosto. Vzorec zastonj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na

Benedikt Sachscl, Lobez št. 19 u Plznu, Češkoslovaška.
Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugosl. približno 10 dni.

L. Mikuš, Ljubljana, Mestni trg 15

DEŽNIKI.

Na malo.

Ustanovljeno 1839.

Na veliko.

Telefon 2282.

JOSIP MLINARIČ

priporočam svojo bogato zalogo
galanterije, specerije, hišnih
in kuhinjskih potrebščin.

Maribor, Glavni trg št. 17.

Ta. Bukova drva

cela in rezana, trboveljski premog in butare ter vsakovrsten rezan in tesan les

Alojz Pižčanec

Državna cesta, vis-à-vis Mariborski dvor

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastonj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojtno.